

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
BÖLCÉSZETTUDOMÁNYI KAR
NYELVTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA
KOMMUNIKÁCIÓ DOKTORI PROGRAM

KÁRPÁTI GYÖRGY

CÍMLAPSZTORI

AZ ÚJSÁGÍRÓSZEREP VÁLTOZÁSA AZ AMERIKAI JÁTÉKFILMBEN AZ
ÖTVENES ÉVEKTŐL NAPJAINKIG

TÉMAVEZETŐ:
DR. BÁRON GYÖRGY

BUDAPEST, 2010

TARTALOM

1. A disszertáció céljai.....	3
2. Tézisek.....	5
3. A disszertáció irodalomjegyzéke.....	12
4. A disszertáció filmjegyzéke.....	16

1. A disszertáció céljai

Az újságíró mindig is kedvelt karaktere volt a mozgóképnek, s bár az újságírófilm nem önálló műfaj, hanem tematika, népszerűsége nem vethető össze például a westernnel, vagy a musicallel, a zurnaliszták már a filmgyártás kezdetétől rendszeres szereplői az amerikai mozgókép történetének. Az elkészült több száz játékfilm alapján a sajtómunkás felismerhető, ikonikus alakjává vált a stúdiófilmeknek. Larry Langman az amerikai újságírófilm katalogizálásakor a teljesség igénye nélkül 1025 darab, 1900 és 1996 között készült filmet rendszerezett, melyben a (elektronikus és nyomtatott újságíró) szakma és résztvevői (fő)szerepet játszottak.¹ Dr. Richard R. Ness katalogizálta az 1913 és 1996 között készült valamennyi olyan amerikai játékfilmet, amelyben 1, az újságíró, mint foglalkozás játssza a kulcsszerepet, 2, az újságíró főszereplő az eseményekben. A mindenre kiterjedő kutatásban 2166 témába vágó mozifilmet jegyzett fel a szerző. Ez a figyelemreméltó szám is mutatja, hogy a játékfilmgyártás nyolcvan éve alatt évente átlagosan 25 alkotás foglalkozott kiemelten a szakmával.

Véleményem szerint ennek fényében szinte aránytalanul kevés tudományos munka született a témában. Választott témámmal a szakirodalom is foglalkozott, de olyan széles körű áttekintést, konzekvens, napjainkig tartó kutatást, amire én vállalkoztam, még nem végeztek. A kutatási anyagok továbbá nem feleltetik meg olyan részletességgel az egyes médiatörténeti eseményekkel a filmeket és tendenciákat, ahogy én tettem. Így elvégzett munkám egyszerre nyújt összefoglaló médiatörténeti áttekintést, miközben alapul szolgál a filmek kontextusba helyezésére, értelmezésére és összefüggések megfogalmazására. Howard Good megállapította, hogy a nyolcvanas évek második feléig mindössze egyetlen könyv foglalkozott a sajtófilmekkel,² és Alex Barris munkája a téma gazdagságának tükrében közel sem kielégítő, ugyanis sem a szakmai alaposság, sem a teljesség igénye nem jellemzi, s egy idő után csak a sajtófilmek címszerű felsorolására szorítkozik. Good különböző nézőpontok szerint tematizálta a médiafilmeket kutatásaiban (újságírók, alkoholisták, újságírók), a kortárs médiafilmekben végzett kutatásai pedig 1989-ben készültek, s a hetvenes-nyolcvanas évekről szóltak. A kilencvenes évek elejétől mind többen kutatták a médiára koncentráló amerikai filmekben található összefüggéseket (Ehrlich, Good, Saltzman), de az elkészült tudományos munkák többsége csak a hangosfilmtől a kilencvenes évek elejéig, illetve szűkített korpusz

¹ Langman 1998, 291.

² Good 1989, 2.

mentén vizsgálta a tematika filmjeit. Matthew C. Ehrlich ugyan nagyvonalakban (a harmincas évektől a kilencvenes évekig tartó) kronologikus kutatást folytatott, de munkája elsősorban egy-egy konkrét filmre és az abból kiterjedő jelensége koncentrált, a teljességre törekvés szándéka nélkül. Joe Saltzman foglalkozások (szerkesztők, kiadók, sajtócézárok, férfi és női újságírók) szerint vizsgálta a nyomtatott sajtóval foglalkozó alkotásokat.

Ha a nemzetközi anyagokon kívül megnézzük a magyar nyelven megjelent anyagokat is, akkor megállapítható, hogy kifejezetten a témára fókuszáló kutatások egy-egy tanulmányt leszámítva nem készültek. Pedig a téma, különösképpen az ezredfordulóra, Magyarországon is fontossá vált: a médiában a rendszerváltozást követően bekövetkező változások, a kereskedelmi televíziózás kialakulása a nemzetközi irányvonalakhoz hasonló folyamatokat írt le. Nem elhanyagolható az a tény sem, hogy 1989 után többszörösére nőtt a magyar mozikban vetített amerikai filmek száma, melyek dömpingje a nagyszámú televízió csatornán is jellemző, s ezek a filmek egyaránt véleményformáló hatással vannak a magyar nézőre is.

Kutatásom középpontjában annak vizsgálata állt, hogyan változott az újságírókép és médiaábrázolás az amerikai stúdiófilmekben a filmtörténet során az ötvenes évektől napjainkig. Külön kitértem az írott sajtó és elektronikus média korszakokként eltérő, egymáshoz való viszonyára, szerepeik, funkciójuk változására. Azért az ötvenes évektől napjainkig terjedő médiafilmeket vizsgáltam, mert alapvető célom az elektronikus és írott sajtó alkotásainak egyidejű és együttes elemzése volt. A mediakép változása ugyanis véleményem szerint a televíziózás megjelenésével és elterjedésével vált különösen érdekessé, mert az új tömegkommunikációs csatorna már alapfunkcióját tekintve is különbözik a nyomtatott sajtóétól. Ez az eltérés az évtizedek során mind hangsúlyosabb lesz, s ettől válnak a tömegkommunikáció számára megvizsgálandó anyaggá a sajtófilmek. Vizsgálódásom során nemcsak megnéztem és vizsgáltam valamennyi számításba vehető filmet, de részletesen nyomon követtem a média történeti változásait is. Áttekintettem a témában megjelent szakirodalmat és újságcikkeket, kutatásom során igyekeztem minél teljesebb képet kapni a média filmi és történeti változásairól. Ezt követően a filmek újságíróképének változását összevettem az amerikai sajtó (illetve média) változásaival, s egymásra gyakorolt hatásukat vizsgáltam. Az elemzés során a legfontosabb módszernek a művek stílisis, kritikai és tartalmi elemzését tartottam, kiegészítve a sajtó (illetve média) releváns történeti alakulásának áttekintésével és a kettő összevetésével.

2. Tézisek

Dolgozatom korpuszát az ötvenes évektől 2010-ig terjedő korszak sajtó-, illetve médiafilmjei jelentik. Kutatásom alapvető része volt az elektronikus és nyomtatott sajtó párhuzamos és egyidejű vizsgálata, egymásra gyakorolt hatása. A televízió megjelenése, majd gyors elterjedése a sajtó átalakulásához, fogalmának kibővüléséhez vezetett. Az új médium az ötvenes évek második felére a legtöbb háztartás elengedhetetlen kellékévé vált, s ezzel együtt az újságírás, mint szakma egy új területen indult hódító útjára. Az elektronikus médium véleményformáló ereje és a médiapalettán lassan elfoglalt vezető helye az évtized második felétől élénken foglalkoztatta a közvéleményt és a politikát is.

Civil és kormányzati szervezetek már a harmincas évektől kezdve folyamatosan igyekeztek a média hatásait elemezni³⁴ A televízió nézőre gyakorolt hatását felismerve szinte teljes munkásságát a tévéműsorok befolyásoló hatásainak tudományos vizsgálatával töltötte a magyar származású George Gerbner, aki a Kulturális Indikátor Projekt (KIP) programon belül többek között a televíziós erőszak kutatását is végezte.⁵ A hetvenes évektől a televízió befolyásoló erejét a kultivációelemzések vizsgálták. A kultivációs kutatások eredményei megosztották a szakmát, de egy dologban mindenki egyetértett: az új médium egyre növekvő szerepe az emberek hétköznapijaiban nem múlhat el nyom és hatás nélkül. Az a nagyfokú figyelem, ami a politikai és civil szféra részéről a televíziózás hatásaira koncentrált, véleményem szerint hamar visszaköszönt a filmekben is, s a stúdiók a média hatalmát erősítették a számos tematikus alkotás elkészítésével.

A nyolcvanas évek kommercializációs folyamatai, az elektronikus médium szórakoztató funkciójának elterjedése, s begyűrűzése a tömegtájékoztatás műsoraiba olyan ellentmondásos folyamatokat indítottak el, melyben minden közszolgálatosság háttérbe szorult a bulvárújságírással szemben, s komoly etikai és erkölcsi aggályok sora fogalmazódott meg a tendenciával kapcsolatban. A média jobban meghatározta a társadalmi gondolkodást, mint valaha, s tartósan meghatározó szocializációs szintérré vált. A folyamat azonban a kilencvenes évekre tovább fokozódott, s – köszönhetően az olyan típusú televíziós műsoroknak, mint a valóságshow-k – az ezredfordulóra érte el csúcspontját. Nem véletlen, hogy a kultivációs kutatások a kilencvenes évektől kiterjedtek az olyan népszerű programokra, mint

³ Gerbner, In: Angelusz-Tardos-Terestyéni 2007, 176.

⁴ U.S. Congress. House. Committee on Interstate and Foreign Commerce, Subcommittee on the Federal Communications Commission. Investigation of Radio and Television Programs. 82nd Cong., 2nd sess., 1952.

⁵ Morgan-Shanahan, In: Angelusz-Tardos-Terestyéni 2007, 197.

például a valóságshow-k, de elemzések vizsgálták a nagy nézettségű kábeltelevízió csatornákat is.⁶ A szakma a fokozódó kereskedelmi elvárások szorításában, gátlástalan szenzációhajhászása miatt egyre hiteltelenebbé vált, negatív irányba kanyarodott a megítélése. Ugyanebben az időben a bevétel-maximalizálásra törekvő médiavállalatok hatalmas globális konszernekként kezdték centralizálni a szórakoztatást és tömegtájékoztatást, melyben a média – és a film – csak egy volt a profitcentrumok sorában, legfőbb feladatuk viszont egységesen a nyereség növelése volt, s ebből a nézőpontból véleményem szerint mind kevesebb figyelem jutott a magasabb esztétikai, minőségi kérdéseknek.

A 21. század hajnalán a tévé monopóliuma egy új médiafelület révén megtört. Az internet a kor követelményeinek maximálisan megfelelni képes platform, mely rohamléptekkel fejlődött, s népszerűsége mára felveszi a versenyt a televíziózással. A tévé és a web mellett ugyanakkor a nyomtatott sajtó folyamatos sorvadása megállíthatatlannak tűnik. Ráadásul napjainkra felnőtt az első, internettel szocializálódott generáció, amelynek lehetséges következményeit a társadalomtudományok már most is vizsgálják. Radikális változások várhatók a médiafogyasztási szokások változásával a következő években, ugyanis ez a generáció már egyáltalán nem, vagy alig használja a nyomtatott sajtót tájékozódásra. Ez a változás már a filmek médiaképében is megjelenik szórványosan, amelyre kutatásomban külön is kitérek.

A mozi születésekor a nyomtatott sajtónak szilárd és megalapozott hagyományai voltak, így azok történeteit a film határozottabban dolgozta fel. *A kezdettől fogva konkurensnek tekintett új médium, a televízió azonban új helyzetet teremtett, melyre tézisé szerint a film csak bizonyos (és szándékos) fáziskéséssel reflektált.* A nyomtatott sajtó soha nem volt olyan konkurenciája a mozgóképnek, amennyire a tévé az első pillanattól kezdve a mozinak. Ezért a mozifilmek véleményem szerint kezdetben tudomást sem véve ignorálták a tévét és az elektronikus újságírást, még akkor is, amikor arról annak nyilvánvaló megszilárdulása után már nem lehetett nem tudomást venni. Amikor pedig jelentős késést követően megjelent a televíziós szakma mint tematika a mozivásznon, gyakran indokolatlanul alantas foglalkozásnak és másodlagos újságírásnak ábrázolták, s nem is a nyomtatott sajtóval való összevetésben, hanem a jelenséget önmagában ábrázolva és megítélve. Ez a kezdetben ambivalens viszony véleményem szerint hatvan éven keresztül nyomon követhető az

⁶ Morgan-Shanahan, In: Angelusz-Tardos-Terestyéni 2007, 198.

újságírásról szóló amerikai játékfilmekben, s az ezzel kapcsolatban felmerülő kérdések és a rájuk adható válaszok szerves részét képezik kutatásomnak. Így végső soron arra is választ kerestem, hogy az újságíró filmek világa és sugárzott valóságképe, valamint azok az újságíráshoz való viszonya mennyire befolyásolja a társadalom médiáról kialakított általános képét.

Vizsgálódásom elméleti szakaszában Richard R. Ness forrásműve jelentett támpontot, ám a mennyiségi eligazodáson túl más kutatási anyagokhoz hasonlóan ez a munka sem kínált fogódzót abban, hogy *a filmek tükrökként működnek-e a médiajelenségek tekintetében*, s belőlük levonhatók-e reális társadalmi következtetések, mennyire reprezentálják a média valóságát, vagy kritizálják azt. Ugyanakkor néhány film, mint a Hálózat, a Gyilkos optika, vagy a Truman show arról árulkodnak, hogy *a filmek alkalmasint meg is előlegezik a médiában bekövetkező változásokat*, s ilyen összefüggésben a mozgóképek nemcsak, vagy nem tükrökként működnek. Úgy találtam, hogy az ötvenes évektől kezdődően valamennyi évtized mediaképét alapvetően határozzák meg az időszak médiaeseményei, melyek meglehetősen különböznek egymástól, s ennek megfelelően eltérő karakterisztikát kölcsönöznek az egyes koroknak. *Tézisem szerint a konkrét médiatörténeti események alapvetően határozhatják meg a médiával foglalkozó filmek témáját, illetve alkalmanként jelenségszerűen filmekben és éveken keresztül befolyásolhatják azt.* A vizsgálatból látható, hogy egy-egy konkrét esemény nemcsak egy filmet szülhet, vagyis a mozgóképek nem elégszik meg a valós események egyszeri feldolgozásával, hanem esetenként jelenségszerűen filmek és egy egész tematika sorát indítja el, gyakran anyagi megtérüléstől függetlenül. Utóbbi jelentőségét abban látom, hogy a stúdiók nem egyszer egyértelműen nem (csak) anyagi megfontolások miatt tartanak a köztudatban bizonyos témákat.

Továbbá *az adott korban mindig azok a filmek dominálnak, illetve specifikusan jellemzik a tematikát, melyeket valamilyen releváns médiaesemény inspirált.* Az amerikai társadalmat érintő, olyan meghatározó politikai történések, skandalumok, mint a Watergate-ügy vagy a vietnámi háború nagyobb hatásúak a korszak filmjeiben, mint az egyedi, lokális események. Ezért vizsgálódásomban választ kerestem arra, hogy *a hollywoodi filmstúdiók a témaválasztásukban valóban az általánosabb, vagy pedig az egyedi eseményeket preferálják-e jobban a filmkészítésben.* Azt vizsgáltam továbbá, hogy a folyamatosan nagy nyilvánosságot kapó negatív szenzációk és tragédiák hírmennyiségének változása, s az ezzel párhuzamosan a

média pozitívan vagy negatívan változó társadalmi média megítélése hatással van-e a gyártásra, s ha igen, mennyire befolyásolja az elkészült filmek számát.

A dolgozat az ötvenes évek elejétől, a televízió megjelenésétől vizsgálja a sajtó, majd média változását, egészen 2010-ig tartó médiaesemények ihlette alkotásokkal bezárólag. Disszertációmban a változások okait keresem és magyarázom. Az eddigi szakirodalmi szempontokhoz képest teljes áttekintést végzek az elektronikus média kialakulásától napjainkig, vizsgálva az olyan, szakirodalomban eddig elhanyagolt korszakot, mint az ezredfordulót követő időszak. Emellett, illetve ebből kifolyólag vizsgálom az olyan területet is, mint az online újságírás, s azzal kapcsolatos legújabb kori médiaetikai problémákat, médiatörténeti eseményeket, amelyek már megjelennek a mozivásznon is.

Vizsgálódásom kiemelt szempontjai voltak:

1, Az ötvenes évektől napjainkig valamennyi releváns sajtóval (majd médiával) foglalkozó filmek áttekintése, összefüggésbe hozása.

2, Ezzel párhuzamosan az ötvenes évektől napjainkig a teljes médiatörténet áttekintése, önmagában is vizsgálva az eseményeket, valamint összefüggésbe hozva a vizsgált filmalkotásokkal.

3, Különösképpen koncentráltam azokra a filmekre, amelyek trendet teremtettek, valamint azokra a konkrét médiaeseményekre, amelyek jelenszerű folyamatot indítottak el és tematikát teremtettek a filmvásznon.

4, Kerestem azokat a fordulópontokat, amikor egy-egy jelenség elfáradt, vagy egy tematika kiüresedett, s hogy a változást mennyire erősítette, vagy segítette elő egy-egy új esemény, illetve milyen irányba változtatta meg az addigi nézőpontot.

Kutatásom rámutatott arra, hogy az újságírófilmek – változó népszerűség mellett – állandó szereplői voltak az elmúlt hatvan év hollywoodi stúdiófilmjeinek. A tematika filmjeinek az évtizedek során előbb le kellett küzdenie a harmincas évek sárga újságírása idején kialakult vígjátéki sztereotípiákat, majd két évtizedig tartó átmeneti időszak után, a hetvenes években sosem látott népszerűségnek örvendtek az oknyomozó újságírás sikereinek köszönhetően, végül pedig a nyolcvanas években kezdetét vette a napjainkig tartó morális hanyatlás. Amilyen változatos ívet írt le a médiafejlődés az ötvenes évektől, olyan

eklektikusnak nevezhetők a vizsgált alkotások is. Éppen emiatt a kezdetekkor kialakult, s a néző számára felismerhető, értelmezhető vizuális környezetet leszámítva a sajtóról készült alkotások nem egységeseek. Emiatt sem értelmezhetők műfajként a téma alkotásai, hiszen olyan fokú eltérések, különbözőségek jellemzik az egyes korok filmjeit, hogy azokban nem lehet egységességet megfogalmazni. Ebben alapvető szerepet játszanak a konkrét médiaesemények, amelyek függetlenül pozitív, vagy negatív megítélésüktől, ha meghatározóak voltak a közvélemény számára, visszaköszöttek a vásznon is, s markánsan meghatározták az utána következő évek médiafilmjeit.

Dolgozatomban arra megállapításra jutottam, hogy a filmek tükrök, azaz reflektálnak a médiában bekövetkező eseményekre, a valóság történései alapvetően határozzák meg a média filmi ábrázolását, de a filmek alkalmasint meg is előlegezik azt, s ez a teljes vizsgált időszakra igaz. A film és a tévé konkurálása kezdetén, az ötvenes években az elektronikus médiáról gyakorlatilag nem készültek filmek, a hatvanas években pedig a társadalom általában olyan negatívan ítélte meg az újságírószakma egészét, hogy a stúdiók kereskedelmi szempontok miatt csak elvétve gyártottak sajtófilmeket. A társadalom ekkor a számára morálisan elítélt szakma képviselőit protagonistaként elutasította volna, antagonistaként pedig túl intellektuálisnak tündek az évtized elején térhódításba kezdő akciófilmek a 'jó harca a rossz ellen' kasszasikerfilmjeinek árnyékában. Más kutatásokhoz hasonlóan én is azt tapasztaltam, hogy a média ezekben az években élte meg a film történetében a legnagyobb érdektelenséget, a sajtómunkások a Watergate-ügy kirobbanásáig feltűnően mellőzött karakterek voltak a stúdiófilmekben. Az elnök lemondásához vezető politikai botrány után azonban nemcsak a hitelét és tekintélyét szerezte vissza a sajtó, hanem egy napjainkig tartó termékeny korszak is elindult vele az átalakuló és médiafilmmé váló tematikában.

A nyolcvanas években korporatív módon, gazdasági szempontok következtében valósult meg a film és média egyesítése. Legkésőbb ekkor szűnt meg a két szórakoztató ág rivalizálása, mindegyik egy-egy profitcenterré vált hatalmas médiabirodalmon belül, amelyek a bevétel maximalizálásra törekedtek. Az elektronikus média a nyolcvanas évektől uralta a médiafilmeket, az írott sajtó háttérbe szorulása pedig ugyanolyan látványos volt, mint a valóságban. Arra a megállapításra jutottam, hogy az elektronikus média filmi elterjedése csak jelentős csúszással következik be társadalmi elfogadottságához képest, több mint két évtized szükséges ahhoz, hogy releváns mennyiségű alkotás készüljön a tematikában a tévéről. Ugyanez az eltolódás a tömegkommunikáció legújabb csatornája, az internet esetében

is megfigyelhető. A kilencvenes évek közepi megjelenése óta több mint másfél évtized telt el, de tendenciózus jelleggel még mindig nem születtek internetes újságírásról szóló alkotások. Ennek tükrében megállapítható, hogy a valóságban bekövetkező médiatechnikai változások egyre jobban kiszorítják a tematikából a régit az újjal szemben, ám ez a folyamat – az élethez hasonlóan – csak középtávon mutatkozik meg.

A közvélemény-kutatások és felmérések rámutattak⁷⁸⁹ arra, hogy a filmek médiaábrázolása alapvetően véleményformáló hatású. Ez különösképpen a nyolcvanas évek kapcsán szembeötlő, amikor a film sokkal negatívabb képet festett a médiáról annak valós állapotához képest, s ennek hatására a nézők is negatívabban ítélték meg a sajtót. Ez a vizuális befolyásolás azonban a kezdetektől igaz, a harmincas évek újságírófilmjei által sugallt riporterkép évtizedekig sztereotípiaként szolgált a nézők számára, akik sorvezetőként vették alapul az ábrázolt – és a valóságra nem sokban emlékeztető – mintát. Ez egybeesik Good és Ehrlich megállapításaival. Kutatásom rámutatott arra a tényre is, hogy a média negatív megítélésének korszakában sokkal szélsőségesebb, stilizáltabb fogalmazásmódot is megengednek maguknak az alkotások, míg a pozitív korszakban a realista törekvések nem hajlanak túlzott idealizálásba. A nyolcvanas-kilencvenes évek egyértelműen a sajtó könyörtelenségének, gátlástalanságának szomorú korszaka, s azt tapasztaltam, hogy az erre reflektáló filmek kezdetben csak utópikus kontextusban, majd később már jelen idejű dolgozatokban ábrázolják szélsőségesen lelketlennek a médiamunkásokat. Az ezredforduló szemléletváltása olyan realista ábrázolásmódú alkotásokat tartogat, melyek legalább vizuálisan a maximális hitelességre törekcsenek; hasonlóképpen a hetvenes évek Az elnök emberei című filmje jelezte oknyomozó újságírói irányvonalához. Arra a következtetésre is jutottam, hogy amíg a sajtó negatív megítélése miatt a hatvanas években a stúdiók visszafogottan bántak az ilyen tematikájú alkotások készítésével, addig a nyolcvanas években – a várakozásokkal ellentétben – nem tapasztalható visszaesés. Ennek oka részben abban keresendő, hogy az évtizedben olyannyira beleivódott a közzgondolkodásba és a társadalom hétköznapijaiba a televízió, hogy annak negatív megítélése ellenére sem szorult háttérbe az elektronikus médium. Emellett, hiába váltott ki általános visszatetszést a negatív hírek számának növekedése és a vizuális ábrázolás radikalizálódása, a közönség fogékonyabbnak

⁷ Canby 1984, 20.

⁸ Henry 1983, 76.

⁹ The People & The Press 1986, 30.

mutatkozott a negatív, szenzációs könnyűhírekre.¹⁰ Az ellentmondás, hogy a médiakonszernek a saját tévécsatornáik kritikáját is megfogalmazzák, amikor stúdiórészlegüknek a médiát bíráló alkotásokra adnak pénzt, csak látszólagos. A médiavállalatok számára a nyereségesség prioritása miatt az elért célhoz másodlagosak az eszközök. Vizsgálódásom során arra a következtetésre jutottam, hogy amíg ez a gondolatmenet még csak utópiában érhető tetten a hetvenes (Rollerball, Death Race 2000) és nyolcvanas években (Gyilkos optika), addig közvetlen médiakritikaként fogalmazódik meg az ezredforduló több filmjében is (15 perc hírnév, Showtime – Végtelen és képtelen).

Ahogy a média mind jobban betagozódott az emberek hétköznapjaiba, s jelentősen emelkedett az egy nézőre eső, tévézéssel eltöltött órák száma, úgy lett egyre dinamikusabb a kilencvenes évekre és ezredfordulóra az elkészült médiafilmek száma, s azon belül is domináltak az elektronikus médiáról szóló munkák. A 21. században népszerűvé váló valóságshow-k és kvízműsorok pedig megadják a lehetőséget az átlagember számára is a tévében való szereplésre. Ennek következménye, hogy minél jobban megjelenik az individuum a tévében, annál jobban kínálja az azonosulás lehetőségét a nézőnek, s fokozza a médiába való belekerülés vágyát. Ezt a vágyódást fokozzák, s öntik speciális formába azok a filmek, melyek megelőlegezik a valóságshow-k születését. Vitathatatlanul nem állt távol a média az új műsортípustól, amikor a film továbbgondolta a tévé lehetséges szerepét az emberek életében, de nem ez volt az első alkalom, amikor a mozgókép megelőlegezte a médiaváltozás módját, vagy irányát. Szinte minden évtizednek megvan a maga próféciaja (Ace in the Hole, Hálózat, Gyilkos optika), de az ezredfordulót leszámítva valamennyi korábbi munkát túlzónak, hiteltelennek minősítettek a szakmabeliek¹¹ és nem ritkán a kritikusok is. Csak az utókor számára váltak értelmező alkotásokká, melyek keretbe foglalták a sajtó pillanatnyi állapotát, előremutató szándékkal figyelmeztetve a közvéleményt a média veszélyeire.

Dolgozatomból továbbá az is kiderült, hogy minden kornak megvan a maga Watergate-je, az évtizedet leginkább meghatározó esemény, melyek filmek sorát ihlették, hol a témával, hol filozófiai, etikai összefüggéseiben. A hetvenes évek a politikai merényletek okozta paranoia mellett az oknyomozó újságírás hőskorát hozta el. A nyolcvanas években a média sorozatos hitelvesztése, a tényhamisítási botrányok, s az oknyomozás okozta

¹⁰ Time 1976. december 13. 79.

¹¹ Postman 2006, 106.

szenzációéhség eseményei hatottak a stúdiófilmekre. A kilencvenes évek a tévéről és bulvárosodásának stációiról szolt. Az ezredfordulón pedig a tényközlés problematikája, majd a Valerie Plame-ügy miatt a média és politika viszonya került fókuszba. Valamennyi témára konkrét filmek sora reflektált különböző intenzitással, s ez még a különböző zsánerfilmekben is megfigyelhető folyamat. Tapasztalatom szerint a hollywoodi filmstúdiók ilyen szempontból témaválasztásukban inkább az egyedi eseményeket preferálják, melyek kézzelfoghatóbbak a néző számára, majd a konkrét történet filmadaptálása után a téma további felhasználása érdekében általánosabb érvényű vonatkozásaira kezdenek összpontosítani.

3. A disszertáció irodalomjegyzéke

- ALEXANDER, Jeffrey C. - GIESEN, Bernhard – MAST, Jason L.: *Social performance: symbolic action, cultural pragmatics, and ritual*. Cambridge University Press, 2006.
- ANDERSON, Bonnie: *News Flash: Journalism, Infotainment, and the Bottomline Business of Broadcast News*. Jossey-Bass, San Francisco, 2004.
- ANGELUSZ Róbert: *Kommunikáló társadalom*. Budapest, Gondolat, 1983.
- ARONSON, Elliot: *A társas lény*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2008.
- ASHWORTH, Peter D.: *Social Interaction and consciousness*. Wiley, 1979.
- BADSEY, Stephen: *The Depiction of War Reporters in Hollywood Feature Films from the Vietnam War to the President*. Ausztrália, Film History, 2002.
- BAUDRILLARD, Jean: *A jelentés összeomlása a médiában*. In: ANGELUSZ Róbert, TARDOS Róbert, TERESTYÉNI Tamás (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény – szöveggyűjtemény*. Budapest, Gondolat, 2007.
- BAGDIKIAN, Ben H.: *Media Monopoly*. Boston, Beacon Press, 1983.
- BARRIS, Alex: *Stop the Presses! The Newspaperman in American Films*. Yoseloff, 1977.
- BAUM, Jane: *The Female Journalist in American Film, 1930-1949*. University of Rochester, 1983.
- BEASLEY, Berrin A.: *Political Manipulation of the Media*. In: GOOD, Howard (szerk.): *Journalism Ethics Goes to the Movies*. Rowman & Littlefield Publishers, 2008.
- BERGMAN, Andrew: *We're in the Money: Depression America and Its Films*. New York, Harper & Row, 1971.
- BERNSTEIN, Carl – WOODWARD, Bob: *All The President's Men*. New York, Simon & Schuster, 1974.
- BOWDEN, Mark: *When the Front Page Meets the Big Screen*. *The Atlantic Monthly*, Vol. 293, No. 2, March 2004.
- BRUCKER, Barbara A.: *The Journalist as Popular Hero or 'Up in the Sky, It's a Bird, It's a Plane, It's Clark Kent*. Bowling Green State University, 1980.
- CAGIN, Seth – DRAY, Philip: *Hollywood Films of the Seventies*. New York, Harper & Row, 1984.

CRONIN, Paul: Look Out Haskell, It's Real: The Making of 'Medium Cool'. Paramount Video, 2001. Dokumentumfilm

CSÁSZI Lajos: A média rítusai: a kommunikáció neodurkheimi elmélete. Budapest, Osiris Kiadó, 2002.

DEFLEUR, Melvin F.: Társadalom és tömegsajtó. In: ANGELUSZ Róbert, TARDOS Róbert, TERESTYÉNI Tamás (szerk.): Média, nyilvánosság, közvélemény – szöveggyűjtemény. Budapest, Gondolat, 2007.

DERSHOWITZ, Alan M.: America on Trial: Inside the Legal Battles That Transformed Our Nation. Grand Central Publishing, 2005.

DIAMOND, Edwin: The Tin Kazoo: Television, Politics, and the News. Cambridge, MIT Press, 1975.

DILLON, Michael: Ethics in Black and White. In GOOD, Howard (szerk.): Journalism Ethics Goes to the Movies. Rowman & Littlefield Publishers, 2008.

DUNNE, John Gregory: Monster: Living Off the Big Screen. Vintage Books, 1998.

EBERT, Roger: 100 híres film. Budapest, Európa Könyvkiadó, 2006.

EHRlich, Matthew C.: Journalism in the Movies. University of Illinois Press, 2004.

EMERY, Edwin – EMERY, Michael: The Press and America, Allyn & Bacon, 1995.

ERBSEN, Claude E. – GINER, Juan Antonio – SENOR, Juan – TORRES, Marta (szerk.): Innovations in Newspapers 2009 (World Report). International Media Consulting Group, 2009.

FCC v. American Broadcasting Co. Inc., 347 U. S. 284, vol. 347., 1954.
<http://supreme.justia.com/us/347/284/case.html> Letöltés dátuma: 2010. június 2.

FITZGERALD, F. Scott: The Last Tycoon. New York, Charles Scribner's Sons, 1941.

FRIENDLY, Fred W.: Due to Circumstances Beyond Our Control. Random House, New York, 1967.

FRY, Donald: Believing the News. St. Petersburg, Poyner Institute for Media Studies, 1985.

GABLER, Neal: Winchell: Gossip, Power and the Culture of Celebrity. Vintage, 1995.

GERBNER, George: A média rejtett üzenete. Osiris, Budapest, 2000.

GILMAN, Owen W. Jr. – SMITH, Lorrie: America Rediscovered: Critical Essays on Literature and Film of the Vietnam War. Garland Publishing Inc., New York, 1990.

GITLIN, Todd: The Sixties: Years of Hope, Days of Rage. Bantam Books, Toronto, 1987.

GOLDMAN, William: Adventures in the Screen Trade. Warner Books, New York, 1983.

GOOD, Howard: Acquainted with the Night: The Image of Journalists in American Fiction, 1890-1930. New York, Scarecrow Press, 1986.

GOOD, Howard: The Drunken Journalist: The Biography of a Film Stereotype. New York, Scarecrow Press, 2000.

GOOD, Howard: Girl Reporter: Gender, Journalism and Movies. New York, Scarecrow Press, 1988.

GOOD, Howard: Outcasts: The Image of Journalists in Contemporary Film. New York, Scarecrow Press, 1989.

GOOD, Howard – Dillon, Michael J.: Media Ethics Goes to the Movies. New York, Greenwood Press, 2002.

GREGOR, Ulrich – PATALAS, Enno: A film világtörténete. Budapest, Gondolat, 1966.

GRIFFITH, Howard John: Black Like Me. Signet Books, 1961.

- HANSON, Christopher: Where Have All the Heroes Gone? *Columbia Journalism Review*, 1996. március-április.
- HARRY, Joseph C.: The Utopian Nature of Journalistic Truth (The Year of Living Dangerously). In GOOD, Howard (szerk.): *Journalism Ethics Goes to the Movies*. Rowman & Littlefield Publishers, 2008.
- HOLLIS, Daniel Webster: *The Media in America*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO, Inc., 1995.
- HORÁNYI Özséb – BÉRES István: *Társadalmi kommunikáció*. Budapest, Osiris Kiadó, 1999.
- ISAACS, Norman E.: *Untended Gates: The Mismatched Press*. New York, Columbia University Press, 1986.
- ISSERMAN, Maurice: *America Divided: The Civil War of the 1960s*. Oxford University Press, 2004.
- KAEL, Pauline: *Raising Kane*. In: *The Citizen Kane Book*. Limelight Edition, 1984.
- KEMP, Philip: *Lethal Innocence: The Cinema of Alexander Mackendrick*, Methuen, London, 1991.
- KNIGHTLEY, Philip: *First Casualty – From the Crimea to Vietnam: War Correspondent as Hero, Propagandist and Mythmaker*. Pan Books, 1989.
- KOVACH, Bill – ROSENTIEL, Tom: *The Elements of Journalism*. Crown Publishers, New York, 2001.
- LANGMAN, Larry: *The Media in the Movies*. Jefferson, NC: McFarland & Company, 1997.
- LAZARSELD, Paul F. – MERTON, Robert K.: Tömegkommunikáció, közlés és szervezett társadalmi cselekvés. In: ANGELUSZ Róbert, TARDOS Róbert, TERESTYÉNI Tamás (szerk.): *Média, nyilvánosság, közvélemény – szöveggyűjtemény*. Budapest, Gondolat, 2007.
- LEONARD, Thomas C.: *News for All: America's Coming-Of-Age with the Press*. Oxford University Press, 1995.
- LOUKIDES, Paul – FULLER Linda K. (szerk.): *Beyond the Stars: Studies in American Popular Film*, vol.1. p. Bowling Green University Popular Press, 1990.
- LYON, David: *The information society: issues and illusions*. Polity press, 1988.
- MACBEAN, James Roy: *Watching the Third World Watchers: The Visual, the Verbal, the Personal and the Political in Under Fire and The Year of Living Dangerously*. In: *Film Quarterly*, III 1984.
- MAGYAR, Bálint: *Az amerikai film*. Gondolat, Budapest, 1974.
- MANCHEL, Frank: *Film Study: An Analytical Bibliography*. Associated University Presses, 1990.
- MARTIN, Shannon E. - COPELAND, David A.: *The function of newspapers in society: a global perspective*. Praeger, 2003.
- MCANANY, Emile G. - SCHNITMAN, Jorge - NOREENE, Janus: *Communication and social structure: critical studies in mass media research*. Praeger, 1981.
- MCCOMBS, Maxwell – WASHINGTON, Laura: *Opinion Surveys Conflict on Public Views of Press*. In: FRYE, Donald (szerk.): *Believing the News*. St. Petersburg, Poyner Institute for Media Studies, 1985.
- MCLAREN, Angus: *Sexual blackmail: a modern history*. Harvard University Press, 2002.

MCNEIL, Alex: Total Television. Penguin Books, New York, 1996.

MCQUAIL, Denis: Communication. Longman Group Limited, 1975.

MURRAY, Edward J.: Quality News Versus Junk News. Neiman Reports, 1984. nyár.

NESS, Richard R.: From Headline Hunter to Superman: A Journalism Filmography. Landham, Scarecrow Press, 1997.

PECK, Lee Anne: Style Over Substance: Broadcast News. In: GOOD, Howard (szerk.): Journalism Ethics Goes to the Movies. Rowman & Littlefield Publishers, 2008.

THE PEOPLE & THE PRESS: A Times Mirror Investigation of Public Attitudes Toward the News Media, Conducted by The Gallup Organization. Los Angeles, Times Mirror, 1986.

PETERS, Bernhard: A nyilvánosság jelentése. In: ANGELUSZ Róbert, TARDOS Róbert, TERESTYÉNI Tamás (szerk.): Média, nyilvánosság, közvélemény – szöveggyűjtemény. Budapest, Gondolat, 2007.

PHELAN, John M.: Disenchantment: Meaning and Morality in the Media. Hastings House, New York, 1980.

POSTMAN, Neil: Amusing Ourselves to Death. Penguin Books, 2006.

QUART, Leonard – AUSTER, Albert: American Film and Society Since 1945. New York, Praeger, 1984.

READER, Bill: When Journalists Are First Responders: Die Hard and Die Hard 2. In: GOOD, Howard (szerk.): Journalism Ethics Goes to the Movies. Rowman & Littlefield Publishers, 2008.

RILEY, Sam G.: Biographical Dictionary of American Newspaper Columnists. Greenwood Press, 1995.

ROBARDS, Brooks: Newshounds and Sob Sisters: The Journalist Goes to Hollywood. In: LOUKIDES, Paul – FULLER, Linda K. (szerk.): Beyond the Stars: Studies in American Popular Film, vol.1. p. Bowling Green University Popular Press, 1990.

ROSENFELD, Lawrence William: The Communicative Experience. Allyn and Bacon, 1976.

ROSENGREN, K. E: Kommunikáció. Budapest, Typotex, 2004.

ROSSELL, Deac: Hollywood and the Newsroom. American Film, 1975. október.

SALTZMAN, Joe: Frank Capra and the Image of the Journalist in American Film. Norman Lear Center USC, 2002.

SANDERS, Marlene – ROCK, Marcia: Waiting for Prime Time. University of Illinois Press, 1988.

SANOFF, Alvin P.: Behind Wave of Libel Suits Hitting Nation's Press. U.S. News & World Report, 1984. november 5.

SCHUDSON, Michael: Discovering the News: A Social History of American Newspapers. Basic Books, New York, 1978.

SEARLE, John R.: Mind, language and society: philosophy in the real world. Basic Books, 1999.

SILVERBERG, Herbert T.: Authors and Performers' Rights. In: Law and Contemporary Problems, Vol. 23, No. 1, Radio and Television: Pt. 2. 1958. tél.

SOCIETY of Professional Journalists Code of Ethics 1996, www.spj.org/ethicscode.asp. Letöltés dátuma: 2009.11.20.

STAROBIN, Paul: A Generation of Vipers. Journalists and the New Cynicism. Columbia Journalism Review, 1995. március-április.

STEINLE, Paul: Print (and Video) to Screen: Journalism in Motion Pictures of the 1990s. Előadás a Popular Culture/American Culture Konferencián New Orleansban. 2000. április 22.

SUID, Lawrence H.: Guts & Glory: Great American War Movies. Addison-Wesley Publishing Company, Reading, 1978.

TEAGUE, Bob: Live and Off Color: News Biz. New York, A&W Publisher, 1982.

TERESTYÉNI Tamás: Kommunikációelmélet. A testbeszédtől az internetig. Budapest, Typotex, 2006.

THOMPSON, Kristin – BORDWELL, David: A film története. Palatinus Kiadó, 2007.

VAUGHN, Stephen – EVENSEN, Bruce: Democracy's Guardians: Hollywood's Portrait of Reporters, 1930-1945. Journalism Quarterly, Vol. 68, No. 4, 1991.

WARD, Hiley H.: Mainstreams of American Media History. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon, 1997.

WEALES, Gerald: Canned Good and Caviar: American Film Comedy of the 1930s. Chicago, University of Chicago Press, 1985.

WILSON, James C.: Vietnam in Prose and Film. Jefferson, McFarland & Company Inc., 1982.

ZYNDA, Thomas H.: The Hollywood Version: Movie Portrayals of the Press. Journalism History, Vol. 6, No. 1, 1979.

4. A disszertáció filmjegyzéke

15 perc hírnév (15 Minutes, r.: John Herzfeld, 2001)

-30- (r.: Jack Webb, 1959)

A bambanő (Never Been Kissed, r.: Raja Gosnell, 1999)

A bennfentes (The Insider, r.: Michael Mann, 1999)

A cég (The Firm, r.: Sidney Pollack, 1993)

A csendes amerikai (The Quiet American, r.: Phillip Noyce, 2002)

A dolgok állása (State of Play, r.: Kevin Macdonald, 2009)

A formatervezett nő (Designing Woman, r.: Vincente Minelli, 1957)

A hamis riport (Street Smart, r.: Jerry Schatzberg, 1987)

A hazugságyáros (Shattered Glass, r.: Billy Ray, 2003)

A híradó sztárjai (Broadcast News, r.: James L. Brooks, 1987)

A hírek szerelmesei (Up Close & Personal, r.: Jon Avnet, 1996)

A híres Ron Burgundy legendája (Anchorman: The Legend of Ron Burgundy, r.: Adam McKay, 2004)

A király összes embere (All the King's Men, r.: Steven Zaillian, 2006)

A kör (The Ring, r.: Gore Verbinski, 2002)

A kör 2 (The Ring 2, r.: Hideo Nakata, 2005)

A kutyákat lelövik, ugye? (Shooting Dogs, r.: Michael Caton-Jones, 2005)

A Las Vegas-i lovas (The Electric Horseman, r.: Sidney Pollack, 1979)

A nagy borzongás (The Big Chill, r.: Lawrence Kasdan, 1983)

A nagy riport (Teacher's Pet, r.: George Seaton, 1958)

A Parallax-terv (The Parallax View, r.: Alan J. Pakula, 1974)

A Pelikán ügyszer (The Pelican Brief, r.: Alan J. Pakula, 1993)

A pénteki barátnő (His Girl Friday, r.: Howard Hawks, 1940)

A pokoli torony (The Towering Inferno, r.: John Guillermin, 1974)

A siker édes illata (Sweet Smell of Success, r.: Alexander Mackendrick, 1957)

A Simpson család (The Simpsons, Matt Groening, 1992)
 A Sólyom végveszélyben (Black Hawk Down, r.: Ridley Scott, 2001)
 A szentfázék (Holy Man, r.: Stephen Herek, 1998)
 A szenzáció áldozata (Absence of Malice, r.: Sidney Pollack)
 A veszélyes élet éve (The Year of Living Dangerously, r.: Peter Weir, 1982)
 A zöldsapkások (The Green Berets, r.: Ray Kellogg, John Wayne, 1968)
 A zűr bajjal jár (I Love Trouble, r.: Charles Shyer, 1994)
 Ace in the Hole (aka The Big Carnival, r.: Billy Wilder, 1951)
 Aki megölte Liberty Valancet (The Man Who Shot Liberty Valance, r.: John Ford, 1962)
 Aki szelet vet (Inherit the Wind, r.: Stanley Kramer, 1960)
 Amerikai románc (Continental Divide, r.: Michael Apted, 1981)
 Amikor a fark csóválja (Wag the Dog, r.: Barry Levinson, 1997)
 Annál súlyosabb a bukásuk (The Harder They Fall, r.: Mark Robson, 1956)
 Arábiai Lawrence (Lawrence of Arabia, r.: David Lean, 1962)
 Az elnök emberei (All the President's Men, r.: Alan J. Pakula, 1976)
 Az ördög Pradát visel (The Devil Wears Prada, r.: David Frankel, 2006)
 Az ügyfél (The Client, r.: Joel Schumacher, 1994)
 Airport '75 (r.: Jack Smight, 1974)
 Billy Jack (Tom Laughlin, 1971)
 Bordertown – Átkelő a halálba (Bordertown, r.: Gergory Nava, 2006)
 Born Yesterday (r.: George Cukor, 1950)
 Bosszúvágy (Death Wish, r.: Michael Winner, 1974)
 Capote (r.: Bennett Miller, 2005)
 Cápa (Jaws, r.: Steven Spielberg, 1975)
 Cenzúrázatlanul – Háború másképp (Redacted, r.: Brian De Palma, 2007)
 Címlapsztori (The Front Page, r.: Lewis Milestone, 1931)
 Csillagok háborúja (Star Wars, r.: George Lucas, 1977)
 David Gale élete (The Life of David Gale, r.: Alan Parker, 2003)
 Deadline U.S.A. (r.: Richard Brooks, 1952)
 Death Race 2000 (r.: Paul Bartel, 1975)
 Dr. Strangelove (r.: Stanley Kubrick, 1964)
 Drágán add az életed (Die Hard, r.: John McTiernan, 1988)
 Ed TV (r.: Ron Howard, 1999)
 Egy boltkóros naplója (Confessions of a Shopaholic, r.: P.J. Hogan, 2009)
 Elbaltázott nászéjszaka (So I Married an Axe Murderer, r.: Thomas Schlamme, 1993)
 Elmer Gantry (r.: Richard Brooks, 1960)
 Ez történt egy éjszaka (It Happened One Night, r.: Frank Capra, 1934)
 Élni akarok (I Want to Live, r.: George Seaton, 1958)
 Fahrenheit 9/11 (r.: Michael Moore, 2004)
 Fair Game (r.: Doug Liman, 2010)
 Fekete, mint én (Black Like Me, r.: Carl Lerner, 1964)
 Fever Pitch (r.: Richard Brooks, 1985)
 Félelem és reszketés Las Vegasban (Fear and Loathing in Las Vegas, r.: Terry Gilliam, 1998)
 Fletch (r.: Michael Ritchie, 1985)
 Fletch 2 – Szenzációs ajánlat (Fletch Lives, r.: Michael Ritchie, 1989)
 Földrengés (Earthquake, r.: Mark Robson, 1974)
 Francis Covers the Big Town (r.: Arthur Lubin, 1953)
 Frost/Nixon (r.: Ron Howard, 2008)
 Furcsa pár (The Odd Couple, r.: Gene Saks, 1968)
 Füles (Scoop, r.: Woody Allen, 2006)

Good Night, and Good Luck. (r.: George Clooney, 2005)
 Gyilkos mezők (The Killing Fields, r.: Roland Joffé, 1984)
 Gyilkos optika (Wrong is Right, r.: Richard Brooks, 1982)
 Ha ölni kell (Time to Kill, r.: Joel Schumacher, 1996)
 Hatalom (Power, r.: Sidney Lumet, 1986)
 Hálózat (Network, r.: Sidney Lumet, 1976)
 Here Comes the Groom (r.: Frank Capra, 1951)
 Hiúságok máglyája (The Bonfire of the Vanities, r.: Brian DePalma, 1990)
 Hotel Ruanda (Hotel Rwanda, r.: Terry George, 2004)
 Hőhullám (The Mean Season, r.: Phillip Borsos, 1985)
 Idétlen időkig (Groundhog Day, r.: Harold Ramis, 1993)
 Ingerlő idomok (Perfect, r.: James Bridges, 1985)
 Intim részek (Private Parts, r.: Betty Thomas, 1997)
 Julie & Julia – Két nő, egy recept (Julie & Julia, r.: Nora Ephron, 2009)
 Két tűz között (True Lies, r.: James Cameron, 1994)
 Kiálts szabadságért! (Cry Freedom, r.: Richard Attenborough, 1987)
 Kikötői hírek (Shipping News, r.: Lasse Hallström, 2001)
 Kína-szindróma (The China Syndrome, r.: James Bridges, 1979)
 Kínai negyed (Chinatown, r.: Roman Polanski, 1974)
 Klute (r.: Alan J. Pakula, 1971)
 Közellenség (Enemy of the State, r.: Tony Scott, 1998)
 Kvíz Show (Quiz Show, r.: Robert Redford, 1994)
 Lapzárta (The Paper, r.: Ron Howard, 1994)
 Lapzárta – Veronica Guerin története (Veronica Guerin, r.: Joel Schumacher, 2003)
 Larry Flynt, a provokátor (People vs. Larry Flynt, r.: Milos Forman, 1996)
 Láncravert igazság (Nothing but the Truth, r.: Rod Lurie, 2008)
 Little Boy Lost (r.: George Seaton, 1953)
 Love is a Many Splendored Thing (r.: Henry King, 1955)
 Magánbeszélgetés (The Conversation, r.: Francis Ford Coppola, 1974)
 Majd megdöglük érte (To Die For, r.: Gus Van Sant, 1995)
 Majd most kiderül (Sex and the Single Girl, r.: Richard Quine, 1965)
 Majdnem híres (Almost Famous, r.: Cameron Crowe, 2000)
 Marley és én (Marley and Me, r.: David Frankel, 2008)
 Marty (r.: Delbert Mann, 1955)
 Mechanikus narancs (A Clockwork Orange, r.: Stanley Kubrick, 1971)
 Medium Cool (r.: Haskell Wexler, 1969)
 Menekülés New Yorkból (Escape From New York, r.: John Carpenter, 1981)
 Menekülő ember (The Running Man, r.: Paul Michael Glaser, 1987)
 Még drágább az életed (Die Hard 2: Die Harder, r.: John McTiernan, 1990)
 Michael (r.: Nora Ephron, 1996)
 Mondvacsinált hős (Accidental Hero, r.: Stephen Frears, 1992)
 Ne egyétek meg a százszorszépeket! (Please Don't Eat the Daisies, r.: Charles Walters, 1960)
 Odessa üggyirat (The Odessa File, r.: Ronald Neame, 1974)
 Oltári nő (Runaway Bride, r.: Gary Marshall, 1999)
 Összeesküvés elmélet (Conspiracy Theory, r.: Richard Donner, 1997)
 Órült város (Mad City, r.: Constantin Costa-Gavras, 1997)
 Pizkos Harry (Dirty Harry, r.: Don Siegel, 1971)
 Pleasantville (r.: Gary Ross, 1998)
 Poszeidón katasztrófa (The Poseidon Adventure, r.: Ronald Neame, 1972)
 Pókember 1-3. (Spider-Man 1-3, r.: Sam Raimi, 2002, 2004, 2007)

Rage (r.: Sally Potter, 2009)
Rambo 2 (Rambo: First Blood II., r.: George P. Cosmatos, 1985)
Rekviem egy álomért (Requiem for a Dream, r.: Darren Aronofsky, 2000)
Rollerball (r.: Norman Jewison, 1975)
Rókavadászat (The Hunting Party, r.: Richard Shepard, 2007)
Római vakáció (Roman Vacation, r.: William Wyler, 1953)
S1m0ne – Sztárcsináló 1.0 (S1m0ne, r.: Andrew Niccol, 2002)
Salvador (r.: Oliver Stone, 1986)
Scandal Sheet (r.: Phil Karlson, 1952)
Schindler listája (Schindler's List, r.: Steven Spielberg, 1993)
Serpico (r.: Sidney Lumet, 1973)
Showtime – Végtelen és képtelen (Showtime, r.: Tom Dey, 2002)
Sikoly a sötétben (A Cry in the Dark, r.: Fred Schepisi, 1987)
Sliver (r.: Phillip Noyce, 1993)
Sokkfolyosó (Shock Corridor, r.: Samuel Fuller, 1963)
Sógorom a zugüggyvéd (The Fortune Cookie, r.: Billy Wilder, 1966)
Superman (Richard Donner, 1978)
Superman visszatér (Superman Returns, r.: Bryan Singer, 2006)
Szemenszedett szenzáció (Switching Channels, r.: Ted Kotcheff, 1988)
Szenzáció! (r.: Billy Wilder, 1974)
Szigorúan bizalmas (L.A. Confidential, r.: Curtis Hanson, 1997)
Szombat esti láz (Saturday Night Fever, r.: John Badham, 1977)
Született gyilkosok (Natural Born Killers, r.: Oliver Stone, 1994)
Terminator: Megváltás (Terminator Salvation, r.: McG, 2009)
The Captive City (r.: Robert Wise, 1952)
The Great Man (r.: José Ferrer, 1956)
The Sell-Out (r.: Gerlad Mayer, 1952)
The Turning Point (r.: William Dieterle, 1952)
Titkos Akta: Hollywood (Secret File: Hollywood, r.: Rudolph Cusumano, 1962)
Truman show (r.: Peter Weir, 1998)
Tűzvonalban (Under Fire, r.: Roger Spottiswoode, 1983)
Ütközetben eltűnt (Missing In Action, r.: Joseph Zito, 1984)
Váratlan örökség (Mr. Deeds Goes to Town, r.: Frank Capra, 1936)
Véres gyémánt (Blood Diamond, r.: Edward Zwick, 2006)
Vörösök (Reds, r.: Warren Beatty, 1981)
Walking Tall (r.: Phil Karlson, 1973)